

Asia C-85/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

11.2.2021

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Steiermarkin osavaltion
hallintotuomioistuin, Itävalta)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

3.2.2021

Valittaja:

WY

Vastapuolena oleva viranomainen:

Steiermärkische Landesregierung (Steiermarkin osavaltion hallitus)

Pääasian kohde

Turkin kansalaisuudesta luopuminen Itävallan kansalaisuuden saamiseksi –
Turkin kansalaisuuden takaisinsaaminen – Itävallan kansalaisuuden poistaminen
ja unionin kansalaisuuden menettäminen – Seuraukset – Oikeasuhteisuus

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymys

Onko SEUT 21 artiklaa tulkittava siten, että silloin kun kyse on kansallisessa
lainsäädännössä säädetystä kansalaisuuden menettämisestä ex lege ja siitä
seuraavasta unionin kansalaisen aseman menettämisestä, kyseinen määräys on
otettava huomioon yksittäistapauksen oikeasuhteisuuden tutkinnassa unionin
tuomioistuimen antamassa tuomiossa Tjebbes ym. vahvistettujen periaatteiden

mukaisesti, ja että se voi olla esteenä kansalaisuuden menettämislle, jos kansalainen on saanut takaisin aikaisemman kansalaisuutensa kansalaisuuden palauttamista koskevan ilmoituksen perusteella ja jos häntä uhkaavalla unionin kansalaisen aseman menettämislle on merkittäviä vaikutuksia hänen perhe- ja työelämäänsä?

Unionin oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (jäljempänä SEUT), erityisesti sen 20 ja 21 artikla

Euroopan unionin perusoikeuskirja, erityisesti sen 7 artikla

Kansalliset oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Itävallan kansalaisuudesta annettu liittovaltion laki (Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft, StbG), 27 ja 57 §

Vuonna 1994 annettu elinkeinolaki (Gewerbeordnung 1994, GewO), 14 §

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 WY sai Itävallan kansalaisuuden vuonna 1992. Hän esitti myöhemmin Turkin valtion antaman kansalaisuudesta vapautumista koskevan todistuksen, jossa vahvistettiin, ettei hänellä ole enää Turkin kansalaisuutta.
- 2 Vuonna 2017 valittajan nimi oli merkitty turkkilaiseen äänioikeutettujen luetteloon, minkä vuoksi vastaajana oleva viranomaisen aloitti menettelyn WY:n kansalaisuuden selvittämiseksi.
- 3 Tässä menettelyssä vastaajana oleva viranomaisen päätteli, että kyseinen luettelo oli todennäköisesti Turkin viranomaisten laatima luettelo vaalien järjestämiseksi. Tämän jälkeen valittajaa kehoitettiin ensimmäisen kerran 27.6.2017 esittämään Turkin väestörekisteristä ote, joka sisältää tiedot kansalaisuudesta. Lisäksi Wienissä sijaitsevaa Turkin suurlähetystä pyydettiin ilmoittamaan, oliko valittaja saanut takaisin Turkin kansalaisuutensa. Tiedusteluun ei vastattu.
- 4 Valittaja väitti, että kansalaisuutensa menettäneille henkilöille ei anneta väestörekisteriotetta. Vastapuolena olevan viranomaisen esitettyä valittajalle uusia kehoituksia ja pidennettyä määräaikoja sille toimitettiin Turkin väestörekisteristä valittajan tytärtä koskeva ote, joka sisältää myös valittajaa koskevia tietoja. Tästä asiakirjasta ilmenee, että valittajan tytär menetti Turkin kansalaisuuden, koska hänen äitinsä ja isänsä saivat Itävallan kansalaisuuden. Vuoden 1994 osalta mainitaan Turkin kansalaisuuden saaminen uudelleen.

- 5 Valittaja ei ole koskaan hakenut Itävallan kansalaisuuden säilyttämistä. Vastapuolena olevassa viranomaisessa käyden menettelyn yhteydessä hän esitti StbG:n 57 §:n mukaisen hakemuksen (kansalaisuuden saaminen ilmoituksen perusteella), mutta sitä ei hyväksytty.
- 6 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi 7.5.2019 antamassaan ratkaisussa, että valittaja oli saanut uudelleen Turkin kansalaisuuden 3.2.1994 ja menettänyt näin ollen Itävallan kansalaisuuden StbG:n 27 §:n 1 momentin nojalla, ja hylkäsi StbG:n 57 §:n mukaisen ilmoituksen.
- 7 Verwaltungsgerichtshof, jonka käsiteltäväksi asia tämän jälkeen saatettiin, katsoi, että koska Itävallan kansalaisuuden menettämisen edellytysten on todettu täyttyneen ja unionin kansalaisuus on tämän vuoksi menetetty unionin tuomioistuimen 12.3.2019 antamassa tuomiossa Tjebbes ym., C-221/17, vahvistetun oikeuskäytännön mukaisesti, kansallisen viranomaisen ja tarvittaessa kansallisen tuomioistuimen on tehtävä oikeasuhteisuuden tutkinta. Unionin oikeus edellyttää tällaista tutkintaa. Verwaltungsgerichtshofin näkemyksen mukaan tällaisen oikeasuhteisuuden tutkinnan yhteydessä on joka tapauksessa tehtävä kokonaisarviointi unionin tuomioistuimen tuomiossa Tjebbes ym. vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti ottaen huomioon yksittäistapausta koskevat olosuhteet. Tältä osin merkitystä on sillä, että valittaja ei ole hakenut Itävallan kansalaisuuden säilyttämistä. On kuitenkin tehtävä kokonaisarviointi, jossa tutkitaan, onko käsiteltävässä asiassa olemassa seikkoja, joiden vuoksi Itävallan kansalaisuuden peruuttaminen on suhteetonta.
- 8 Kantajan oikeudellinen edustaja korostaa, että unionin kansalaisen aseman menettämisellä olisi seurauksia valittajan perhe- ja työelämälle, ja se johtaisi valittajan työelämää koskeviin merkittäviin rajoituksiin.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 9 Unionin tuomioistuin ilmaisi tuomiossaan Rottmann periaatteen, jonka mukaan jäsenvaltion kansalaisen kansalaistamisen purkamista koska päätös on tuomioistuinvalvonnan kohteena unionin oikeuden perusteella (tuomio 2.3.2010, C-135/08, EU:C:2010:104). Se korosti, että on tarkistettava, onko kansalaistamisen purkamista koskeva päätös suhteellisuusperiaatteen mukainen niiden seurausten osalta, jotka siitä aiheutuvat kyseessä olevan henkilön tilanteelle unionin oikeuden kannalta, kun otetaan huomioon ne mahdolliset seuraamukset, joita tästä päätöksestä aiheutuu asianomaiselle henkilölle ja mahdollisesti hänen perheenjäsenilleen kaikille unionin kansalaisille kuuluvien oikeuksien menettämisen osalta (tuomio 2.3.2010, C-135/08, EU:C:2010:104, 55 kohta ja sitä seuraavat kohdat).
- 10 Unionin tuomioistuin on katsonut tuomiossaan Tjebbes ym. (C-221/17, EU:C:2010:104), että jos unionin kansalaiset menettävät unionin kansalaisuuden jäsenvaltion kansalaisuuden menettämisen vuoksi, tilanne kuuluu luonteeltaan ja

seuraamustensa vuoksi unionin oikeuden soveltamisalaan. Jäsenvaltioiden on näin ollen otettava se huomioon kansalaisuutta koskevissa kysymyksissä.

- 11 Unionin tuomioistuin totesi tuomiossa Tjebbes kansallisten tuomioistuinten harjoittaman oikeasuhteisuuden tutkinnan kriteereistä seuraavaa: ”Tällainen tutkinta edellyttää asianomaisen henkilön yksilöllisen tilanteen ja hänen perheensä tilanteen arvioimista sen selvittämiseksi, onko asianomaisen jäsenvaltion kansalaisuuden menettämällä silloin, kun se aiheuttaa unionin kansalaisen aseman menettämisen, sellaisia seurauksia, jotka vaikuttaisivat kansallisen lainsäätäjän tavoittelemaan päämäärään nähden suhteettomasti henkilön perhe- ja työelämän normaaliin kehitykseen unionin oikeuden kannalta” (tuomio 12.3.2019, C-221/17, EU:C:2019:189, 44 kohta).
- 12 Tuomiossa Tjebbes unionin tuomioistuin katsoi, ettei SEUT 21 artiklan soveltamista koskevaan ennakkoratkaisukysymykseen ollut tarpeen vastata, koska kantajat eivät olleet käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen. Sillä on kuitenkin olennainen merkitys nyt käsiteltävässä asiassa. Valittaja toimii Itävallassa liikkeenharjoittajana, ja hänellä on sitä varten elinkeinolupa. Itävallan kansalaisuuden menettämisen vuoksi valittajaa uhkaa myös elinkeinoluvan menettäminen. Valittajaa olisi tällöin pidettävä GewO:n 14 §:ssä tarkoitettuna ”ulkomaalaisena luonnollisena henkilönä”. Koska vastaajana oleva viranomaisena on myöntänyt valittajalle ainoastaan maahan sijoittautumisesta ja oleskelusta annetun lain 47 §:ssä tarkoitetun ”perheenjäsenen” oleskeluluvan, asiaan sovelletaan GewO:n 14 §:n 3 momenttia.
- 13 GewO:n 14 §:n 3 momentin mukaan unionin jäsenvaltion tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalaisten perheenjäsenet, joilla on oleskeluoikeus tai oikeus pysyvään oleskeluun jossakin unionin jäsenvaltiossa tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, voivat kansalaisuudestaan riippumatta harjoittaa elinkeinoa samalla tavoin kuin kyseisen valtion kansalaiset. Jotta maan kansalaisia ei syrjittäisi yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisesti, valittajan valituksen olisi kuitenkin johdettava siihen, että perustuslain mukaisessa tulkinnassa GewO:n 14 §:n 3 momenttia sovelletaan myös Itävallan kansalaisten perheenjäseniin. Tämä ei kuitenkaan estä sitä, että valittaja menettäisi unionin kansalaisen asemansa eikä näin ollen voisi enää käyttää SEUT 21 artiklassa vahvistettuja oikeuksia vapaaseen liikkuvuuteen.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että unionin kansalaisen aseman menettämisen uhan ja näin ollen SEUT 21 artiklassa vahvistetun vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden asianmukaisen käyttömahdollisuuden menettämisen välillä on jännitteitä siltä osin kuin kyse on yksittäistapauksessa tehtävästä oikeasuhteisuuden tutkinnasta. Tämän vuoksi asian käsittelyä on lykätty ja unionin tuomioistuimelle on esitetty ennakkoratkaisukysymys.